

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی قزوین
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه

جهت دریافت درجه دکترای دندانپزشکی

موضوع :

بررسی اپیدمیولوژیک انواع مال اکلوژن
(ناهنجاری دندانی - فکی) در کودکان ۱۱-۶ ساله مدارس
شهر قزوین در سال تحصیلی ۸۲-۱۳۸۱

استاد راهنما :

آقای دکتر عباس صالحی وزیری

نگارش :

محمد رضا جلوخانی

حسین یزدی

تحقیق حاضر تحقیقی بنیادی از نوع توصیفی تحلیلی گذشته‌نگر می‌باشد که بر روی ۱۴۳۵ دانش‌آموز ۶-۱۱ ساله شهرستان قزوین جهت بررسی میزان فراوانی اکلوزن نرمال و انواع مال اکلوزن صورت گرفته است. پرسشنامه این تحقیق با رجوع به ایندکس‌های جهانی مال اکلوزن و بررسی‌های قبلی که در ایران به عمل آمده بود، تهیه شد. پس از کسب مجوزهای لازم برای معاینه دانش‌آموزان، لیستی از مدارس ابتدایی قزوین فراهم و بر اساس تقسیم‌بندی سه‌گانه اقتصادی - اجتماعی شهر، مدارس موردنیاز جهت تحقیق ۱۴۳۵ نفری به روش احتمالی چندمرحله‌ای (Multistage Sampling) مشخص شد.

وسایل مورد استفاده شامل سوند، پروپ مدرج، پیرونتال، سرم فیزیولوژیک، آبسلانگ، گاز استریل، نوک مداد آئد، دستکش یکبار مصرف و محلول Microten بود. کلیه معاینات در نور مناسب انجام گرفت و هنگام معاینه افراد در حالت CO مورد معاینه قرار می‌گرفتند.

ضمناً در حین معاینات آموزش‌های لازم بهداشتی و درمانی به دانش‌آموزان داده می‌شد و افرادی که ناهنجاری بازر اسکلتال و دندانی داشتند به بخش ارتودنسی، اطفال و جراحی دانشکده دندانپزشکی قزوین معرفی می‌شدند. نهایتاً با رجوع به ۲۴ مدرسه دخترانه و پسرانه، پرسشنامه‌ها با استفاده از تکنیک مصاحبه و مشاهده تکمیل و اطلاعات جمع‌آوری گردید. ضمناً بیمارانی که سابقه درمان ارتودنسی یا بیماری خاصی داشتند، از نمونه‌ها حذف شدند. با پایان یافتن معاینات، اطلاعات وارد کامپیوتر شده و فراوانی متغیرهای منطقه، جنس، سن، رابطه قدامی - خلفی مولرهای اول، رابطه قدامی - خلفی کانین‌ها، تنفس دهانی آشکار، Missing دندانی، دندان‌های اضافی، دیاستم میانی، Profile، Crossbite، Open bite، Overbite، Overjet، Crowding، Spacing،

Fusion & Gemination، انحراف فکی، سابقه ترومای دندانی - فکی،

ناقربگی صورت، شکاف لب، شکاف کام و شکاف لب و کام برحسب انواع اکلوزن استخراج گردید. که خلاصه نتایج آن به صورت زیر می‌باشد:

۱. (۱۱/۷٪) اکلوزن نرمال، (۴/۶٪) Flush Terminal Plane، (۴/۸٪) Mesial Step،

(۱/۴٪) Distal Step، (۲۹/۲٪) CL I، (۲۶٪) CL II div1، (۵/۹٪) CL II div2، (۱۱/۷٪)

CL II subdiv، (۱/۵٪) CL III حقیقی، (۲/۹٪) CL III subdiv بودند.

۲. در بین سه منطقه اقتصادی - اجتماعی قزوین بیشترین فراوانی اکلوزن نرمال و CL III و Flush Terminal Plane در منطقه متوسط، CL II در منطقه خوب، CL I در منطقه ضعیف دیده شد.

۳. میزان فراوانی اکلوزن نرمال، Flush Terminal Plane و CL III در پسرها (۵۱/۵٪)، ۶۶/۷٪، ۷۳/۴٪ نسبت به دخترها (۴۵٪، ۳۳/۳٪، ۲۷/۶٪) و مال اکلوزن Mesial Step، CL I، CL II، Distal Step در دخترها (۶۴/۳٪، ۹۰٪، ۵۲/۵٪، ۵/۹٪) نسبت به پسرها (۳۵/۷٪، ۱۰٪، ۴۷/۵٪، ۴۹/۱٪) بیشتر بود.

۴. در تمام سنین میزان مال اکلوزن CL II بیشتر از سایر گروه‌ها بود و کمترین میزان فراوانی در تمام سنین مربوط به مال اکلوزن CL III می‌باشد. بیشترین میزان فراوانی انواع اکلوزن به صورت زیر است: اکلوزن نرمال (۲۷/۸٪) در ۶ و ۸ ساله‌ها، مال اکلوزن CL I (۲۴/۶٪) در ۱۱ ساله‌ها، مال اکلوزن CL II (۲۳/۶٪) در ۸ ساله‌ها، مال اکلوزن CL III (۲۹/۷٪) در ۱۱ ساله‌ها و مال اکلوزن Flush Terminal Plane (۷۵/۸٪) در ۶ ساله، Mesial Step (۶۴/۳٪) در ۶ ساله‌ها و Distal Step (۷۰٪) در ۶ ساله‌ها.

۵. در این تحقیق بیشترین رابطه قدامی خلفی مولرها مربوط به حالت نرمال (۴۴/۱٪) بود و کمترین حالت مربوط به غیر قابل بررسی ۰/۲٪ بود.

۶. بیشترین میزان رابطه قدامی خلفی کائین‌ها، ۶۷/۵٪ CL I، و کمترین میزان مربوط به غیر قابل بررسی (۲٪) می‌باشد.

۷. میزان فراوانی دندان‌های اضافی در جامعه مورد بررسی (۰/۲٪) بود.

۸. میزان فراوانی Spacing در تحقیق حاضر (۶۱/۶٪) بود که بیشترین میزان آن در قدام فک بالا (۳۲/۳٪) و کمترین میزان آن در خلف فک بالا (۰/۱٪) بود و بیشترین میزان آن در اکلوزن نرمال (۷۲/۲٪) و کمترین میزان آن در مال اکلوزن Distal Step بود.

۹. میزان فراوانی Missing در تحقیق حاضر (۴۴/۹٪) بود که بیشترین میزان آن در مال اکلوزن CL III مشاهده گردید.

۱۰. میزان فراوانی تنفس دهانی (۲۲/۹٪) بود و بیشترین میزان آن در مال اکلژن CL II (۱۰/۵٪) مشاهده گردید.

۱۱. دیاستم میانی در (۴۸٪) نمونه‌ها مشاهده شد که بیشترین فراوانی آن در نمونه‌های با مال اکلژن CL II (۵۴/۴٪) و کمترین آن در اکلژن نرمال (۲۶/۲٪) بود.

۱۲. Crowding در (۲۴/۷٪) نمونه‌ها مشاهده شد و میزان فراوانی آن در افراد با مال اکلژن CL I (۳۸/۷٪) بیشتر از سایر گروه‌های اکلژن بود.

۱۳. در جامعه مورد بررسی میزان فراوانی Overbite ایده‌آل (۶/۸٪)، Overbite نرمال (۵۰/۲٪)، Overbite افزایش یافته (۳۵/۱٪)، Overbite کاهش یافته (۵/۷٪)، Overbite غیر قابل بررسی (۳/۱٪) بود.

۱۴. Open bite در (۷/۱٪) از نمونه‌ها مشاهده شد که میزان فراوانی آن در مال اکلژن CL III (۱۰/۹٪) بیشتر از سایر گروه‌های اکلژن بود.

۱۵. Crossbite در (۱۴/۶٪) از نمونه‌ها، مشاهده شد که بیشترین میزان فراوانی آن در مال اکلژن CL III (۴۵/۳٪) مشاهده شد. همچنین بیشترین فراوانی General Crossbite در مال اکلژن CL III (۲۸/۱٪) و Local Crossbite در مال اکلژن Mesial Step (۴/۳٪) مشاهده گردید.

۱۶. (۸۷/۴٪) از نمونه‌ها دارای نیم‌رخ Straight، (۸/۹٪) دارای نیم‌رخ Convex و (۳/۸٪) دارای نیم‌رخ Concave می‌باشد.

۱۷. میزان فراوانی انحراف فکی در جامعه مورد بررسی (۲۰/۵٪) بود که افراد با مال اکلژن CL II subdiv (۵۷/۴٪) و CL III subdiv (۵۲/۴٪) بیشترین فراوانی انحراف فکی را داشتند.

۱۸. ترومای دندانی - فکی در (۱۵/۸٪) از نمونه‌های مورد بررسی مشاهده شد که افراد با مال اکلژن CL II بیشترین فراوانی ترومای دندانی - فکی را نشان دادند.

۱۹. میزان فراوانی ناقربینی صورت در جامعه مورد بررسی (۳۰/۱٪) بود. افراد با مال اکلژن CL II subdiv (۶۵٪) و CL III subdiv (۴۵/۲٪) دارای بیشترین فراوانی ناقربینی صورت بودند.

۲۰. هیچ نمونه‌ای با شکاف لب و شکاف لب و کام مشاهده نشد.
۲۱. میزان فراوانی Transposition در تحقیق حاضر (۰/۲٪) بود و در فک بالا دیده شد.
۲۲. Fusion & Gemination در جامعه مورد بررسی (۰/۲٪) بود.